

Wiljandi
Eesti Põllumeeste Seltsi poolt

1902 aastal

7., 8. ja 9. septembril

Wiljandis ärapeetawa

põllu- ja käsitöö näituse
eeskawa ja seadused.



A Kenniti trükk Wiljandis.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 12. Юня 1902 г.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Näituse eeskawa.

§ 1. Näitus peetakse 7., 8. ja 9. septembril ära ja on waatajatel awatud: 7 septembril kella 12—7. õhtu, 8. septembril kella 9. homm.—7. õhtu ja 9. septembril k. 9. homm.—5. õhtu.

§ 2. Näituse jaoskonnad.

I. Koduloomad ja linnud.

1. Hobused.

a) Täfud.

1. kläss. Nelja-aastased ja wanemad täfud.
2. " Kolme-aastased täfud.
3. " Kahe-aastased "
4. " Aastased "

b) Märad.

- 1—4. kl. niisama, kui täkkude juures.
5. " Warjadega märad.

2. Weised.

a) Pullid.

1. kl. Täiswerd pullid.
2. " Segawerd "
3. " Gesti tõuugu "

b) Lehmad.

c) Mullikad.

d) Wafikad.

Saotus niijama, fui pullide juures.

3. Lambad.

a) Willalambad.

b) Lihalambad.

4. Sead.

5. Kodulinnud.

a) Kanad, b) hanid, c) pardid, d) kalkunid ja muud.

II. Karjakasvatuse saadused ja piimatalituse riistad

A, Piimatalituse saadused.

a) Wõi.

1. fl. Napukoore wõi.

2. „ Pariisi wõi (feedetud koorest).

3. „ Kõõjakoore wõi.

b) Juust.

c) Piim.

B. Muud karjakasvatuse saadused.
Nahk, vill, harjased, seep, liim ja n. e.

C. Piimatalituse riistad.

Süpsi-, kurnamise-, wanutamise nõud, koore-
lahutajad, wõitegemise masinad ja muud.

III. Põllutöö saadused.

1. Wiljataimed ja seemned: rukkid, odrad, kaerad, oad, erned, tatrak, kartohwolid j. n. e.
2. Glajatoidu taimed ja seemned: ristikhein, timut ja muud.
3. Heinamaade parandamise tööd.
4. Riutaimed ja seemned: linad, kanep ja muud.
5. Põllutöö tehnika saadused: jahu, tangud, tärt-
lis, taimeõlid ja muud.
6. Walmistatud toiduained.

IV. Aia-, metsa- ja meeslastepidamise saadused

1. Aiapidamise saadused: a) Aiapuude taimed, wiljad ja seemned; b) marjapõõsad ja marjad; c) puuwilja joogid ja muud; d) keeduwiljad ja seemned: kapsad, kaalid, kurgid, kõrwitjad ja muud.
2. Metsapidamise saadused: a) Metsapuude taimed ja seemned; b) metsahäwitajate putukate kogud ja muud.

3. Mesilastepidamise saadused: a) Mesi, waha, j. m.; b) mesipuud mesilastega ja mesilastepidamise juures tarwitatawad riistad.

V. Põllutööriistad ja masinad.

1. Põlluharimise, külwamise ja seemnepuhastamise riistad ja masinad: adrad, äglid, külwimasinad j. m.
2. Wilja- ja heina koristamise, rehepeksu, tuulamise ja muud masinad ja riistad.

VI. Meesterahwa käsitööd.

- A. Kõiksugu sepa, puusepa, tollasepa, sadulsepa, kornipunumise, raamatukõitmise ja muud tööd ja tööriistad.
- B. Kunstikäsitööd.

VII. Naesterahwa käsitööd.

1. Telgede pääl koetud tööd: kangad, tefid, laudlinad ja n. e.
2. Warrastega koetud tööd: sukad, kindad ja muud käsitsi ja masinaga tehtud tööd.
3. Heegeldatud, wäljaõmmeldud ja muud tööd.

§ 3. Näituse ajal saab kõnesid peetud ja näitusele toodud masinatega ja riistadega proovitööfid tehtud.

§ 4. Näituse piletite hinnad on: laupäeval 35 kop., pühapäeval 25 kop. ja esmaspäeval 35 kop. Terwe näituse aja pilet nime pääle 1 rubla.

Tähendus: Seltfiliitmed, kes läesolewa aasta eest liikmemaksu ära maksnud ja liikmeteardi kassa juures ette näitawad, saawad sissepääsemiseks kontramargi.

Näituse asjade wäljapanemise ford.

Asjade ülesandmine.

§ 5. Kõik näitusele toodawad loomad ja asjad peawad kõige hiljemalt pühapäew. 25. augustiks Wiljandi Gesti Põllumeeste Seltsi eestseisusele ehk allpool nimetatud näituse toimetonna liikmetele üles antud jaama: Wiljandi linnas: Dr. T. Soojaar, Dr. J. Fuhtamson, H. Leofe, A. Tõllajep, H. Soojaar; Wiljandi wallas: J. Soojaar, M. Tõnnisson, H. Nõges; Karulas: T. Waldmann, T. Meier; Wana-Wõidus: J. Lellep, J. Eigu, J. Kurwits; Pärstis: H. Ritjel; Päris: H. Takk, J. Särew; Wiiratšis: M. Jürine, P. Waldt, P. Johani; Wana-Tennafilmas: H. Jaanson, H. Karu, H. Puskar; Uusnas: J. Leif, H. Niggol; Holstres: J. Kaudsepp, M. Piil, A. Usu; Aidus: J. Piil; Kaarlis: J. Lensin, J. Orraw; Loodis: Johan Millistfer, K. Wene; Heimthalis: J. Kõima, J. Särew; S.-Kõpus: H. Sari, J. Tari; Sür-gaweres: J. Lillak, H. Lellep; Taeweres: A. Kuld-

kepp, J. Rõmmik; Enges: J. Kurrik; Ollustveres:
A. Pajur; Wastemõisas: J. Kurrikoff, A. Johanson,
J. Krieger; Wana-Karistes: H. Meltjas, M. Sepp;
Bornuses: J. Tünder, J. Toomberg; Tarwastus:
P. Kuusik, H. Minson, A. Johanson; Kuresjares:
J. Paust; Riidajas: J. Leinbock; Wana-Suislepas:
J. Jalajas; Kärstnas: H. Tois; Puia-
tus: H. Raid, K. Anderson, K. Laksberg; Tuhala-
nes: P. Heinrichson; Pahuveres: M. Waga;
Saarewallas: H. Utso; Põllis: J. Suurmets;
Disus: H. Rõandt; Tartus: „Postimehe“ toimetaja
cand. jur. J. Tõnisson.

Täheendus: Hiljemalt ülesantud asjad saavad, kui ruum lubab, küll näitusele wastu wõetud ja tulewad auuhinnamõistmise alla, mõistetud auuhind jääb aga wäljaandmata.

§ 6. Asjade ülesandmiseks on ülesandmise lehed trükitud, kuhu küsimuste pääle täielised kostused tulewad kirjutada. Ülesandmise leht № 1 tuleb 25. augustiks j. a. W. G. P. Seltsi eestseisusele sisse saata, № 2 aga nendesamade kostustega näituse platsil asjade sisseandmise juures ette näidata.

§ 7. Kui wäljapanēja wale teateid looma ehk asja kohta üles annab, siis kaotab ta auuhinna saamise õiguse.

§ 8. Kõikide näitusele toodawate asjade wäär-
tus peab üles antud saama ja ei wõi näituse ajal
mitte kõrgendatud saada. Kes oma looma ehk asja
müüa tahab, peab ülesandmise lehes seda juurde
kirjutama.

Asjade vastuvõtmine.

§ 9. Näituse asjade vastuvõtmine näituse ruumides kestab 6. septembril kp. kella 12=neft õhtu kella 7=ni ja 7. septembril hommiku kella 7—9=ni.

Näitusele toodav hapukoore ja keedetud koore (Pariisi) wõi peab 25. augustil j. a. kella 12—5=ni p. l. jeltsimajas näituse toimekonnale ära antud jaama. Rõõsakoore wõi saab näituse muude asjadega ühel ajal vastu wõetud.

Asjade vastuvõtmise juures antakse wäljapanejale kwititung, mille ettenäitamisel asjad pärast näituse lõppu omanikule wälja antakse.

§ 10. Näitusele toodawate loomade ja asjade eest wõetakse järgmisel wiisil platsiraha:

Hobuse eest	1 rbl.	—	kop.
Warsaga mära eest, kui ta kaks latri=ruumi tarwitab	1	''	50 ''
Kariloomade, sigade, lammaste, wafikate ja teiste loomade eest latri päält	—	''	50 ''
Põllutöö=riistade, masinate, wanfrite jne. eest õue pääl ruutsülla päält	—	''	10 ''
Asjade eest kuuri all ruutsülla päält —	—	''	20 ''

Maesterahwa ja meesterahwa käsitööde, karjakaswatusse ja põllutöö jaaduste eest saalis ja weranda

pääl numbri päält 10 kop.; tarwitab asi rohkem kui üks ruutjalg ruumi ehk pannakse terwe asjade kogu wälja, siis tuleb ruutjala päält 5 kop. maksta.

Sulgloomad, kes puurides näitusele toodakse, on maksust priid.

Platfiraha tuleb asjade sisseandmise juures ära maksta.

§ 11. Et näituse waatajatele wõimalikuts teha wäljapandud asju lähemalt tundma õppida, selleks palutakse wäljapanejaid näitusele toodawatele asjadele lühikene kirjeldus juure panna.

§ 12. Asjade wäljapanejad saawad esimesel ja wiimasel näituse päewal prii pileti, kui asi pääle wiie rubla wäärt on; wäljapanejad aga, kelle näiteasi alla wiie rubla wäärt on, saawad üksnes wiimasel näituse päewal prii pileti, mis asjade wastuwõtmise juures wälja antud saab.

Asjade hoidmine.

§ 13. Asjade ja loomade tulekasjas kinnitamine wõib asja omaniku poolt tema enese kulul sündida.

§ 14. Loomade sөөtmise ja talituse eest peawad wäljapanejad ise muret kandma. Loomade talitajatele saawad sisse- ja wäljakäimiseks prii piletid antud, mis nähtawas kohas kanda tulewad. Sel ajal, kui näitus awatud, ei tohi talitajad mitte näituse platsilt ära minna, ei saa sellepärast ka sel

ajal selle piletiga sisse lastud, waid peawad oma kuluga uue pileti ostma; nõndasama peawad talitajad uue pileti ostma, kui nad antud prii pileti ära kaotanud on. Loomade puhastamine peab iga päew enne näituse awamist sündima. — Loomade talitajad ja asjade järelwaatajad peawad näituse toimekonna seadmiisi tähele panema ja tema sõna kuulma.

Täshendus 1. Kui loomade talitaja äraolemise pärast üks loom ette toomata jääb, siis on looma wäljapanemise eest 1 rubla makssta ja toimefond lasseb selle looma ühest sellest seatud inimesest ette tuua.

Täshendus 2. Veitakse kedagi, kes wõõra piletiga sisse tulnud on, siis maksab ta 1 rubla trahwi, wõetakse pileti ta käest ära ja jaadetakse ta ise näituse ruumidest wälja. Nõndasama peab ta ärawõetud pileti omanik 1 rubla makssta. See sama seadlus maksab ka liikmekaardi kohta.

Asjade müümine.

§ 15. Näitusele toodud asjade müümine sün- nib ainult näituse jaoskondade juhatajate läbi. Müü- tud asjade päält läheb näituse kassasse: loomade eest 2 protsenti, eluta asjade eest 1 protsent.

§ 16. Kes oma näitusele toodud loomi ehk asju oksjoni wiisil toimekonnast müüa tahab lasta, see peab seda toimekonnale teada andma, Wälja- pakkumist toimetab näituse toimefond. Protsendi raha tuleb nõndasama palju makssta, kui müümise juures.

Asjade ärawiimine.

§ 17. Näitusele toodud loomad ja asjad jää- wad oma koha pääle 9. septembri õhtu kella 5=ni ning peawad pääle näituse lõppu 24 tunni aja sees

näituse platsilt ära viidud saama. Asjade eest, mis tähendatud aja jões ära viidud ei ole, ei vastuta näituse toimefond mitte.

Auuhinnamõistmise seadused.

§ 18. Auuhinnamõistmine saab jaoskondade järele näituse toimekonna poolt walitud auuhinnamõistjate komisjoni läbi toimetatud.

§ 19. Auuhinnamõistjad ei wõi selles jaoskonnas, kus nad ise auuhinnamõistjad on, mitte asju ega loomi auuhinna saamiseks wälja panna (auuhinna tahtmata aga küll).

§ 20. Wäljapanedad on kohustatud auuhinnamõistjate nõudmise pääle neile oma wäljapandud asju ise ehk oma asemikkude läbi otjustamiseks kohalisel wiisil ette seadma.

§ 21. Auuhinnamõistmine jünrib numbrite andmise läbi. Suhtub, et mitmel asjal ühesuurune üleüldine number wälja tuleb, siis wõrdlewad auuhinnamõistjad neid asju uuesti isekeskis ja teewad häälte enamusega otjuse.

§ 22. Auuhinnamõistmise juures peawad järgmised määrused tähele pandud saama:

1. Hobuste jaoskonnas: a) Täiskaswanud hobused peawad vähemalt 2 aršinat kõrged olema. b) Hobune peab vähemalt 1 aasta enne näitust wäljapaneda omaks saanud olema.

- c) Wõistluise juures on omakasvatatud hobusel ostetud hobuse kõrwal eesõigus. d) Hobused kolmest aastast pääle peawad jõita ja wedada mõistma.
2. Weiste ja oskonna s: a) Iga tõuugu weised tulewad ijekeskis wõrdlemise alla wõtta. b) Piimalehmad peawad 3—10 aastat wanad olema.
 3. Sigade juures tuleb kaswu, rammuwõtmise ja tõuu pääle rõhku panna.
 4. a) Willalammaste l on lihalammaсте kõrwal eesõigus. b) Willalambad tulewad pügama näitusele tuua.
 5. a) Wõid peab vähemalt 10 naela näitusele toodama. b) Wõi=feltsid wõistlewad ijekeskis.
 6. Wilja-, aia- ja metsataimedest peab vähemalt 20 taime igast tõuust wälja pandama.
 7. Wilja- ja linaseemet peab vähemalt üks waff, heinaseemet 20 naela, aia-, metsa- ja feeduwilja seemet vähemalt 1 nael näitusele toodama.
 8. Linu toodagu vähemalt 20 naela.
 9. Õunade eest wõib I. auuhinna ainult see saada, kellel vähemalt 30 õunapuud aias on, II. auuhinna, kellel 20 ja III. auuhinna, kellel vähemalt 10 õunapuud on. — Puundest peab vähemalt $\frac{2}{3}$ tali- ja jügiseõunapuid olema.

10. Maa- ja keeduwiljadel, seemnetel ja taimedel peavad tõnu nimed juures olema.
11. Üleüldist I. auuhinda mesilaste pidamise eest võib ainult see saada, kellel vähemalt 10 mesilasteperet lastpuudes aias on ja kellel kõit mesilastepidamises tarwisolewad kõige paremad abinõud välja pandud on. Mesipiid peavad päält väljamõetawate raamidega, kahe lennugauga, korraliku aude- ja meeruuniga ja tarwiliku soojustega olema.

Mett tuleb vähemalt 10 naela, waha 3 naela välja panna.

12. Maesterahwa käsitöödele auuhinnamõistmise juures saab auuhinna saamiseks eesõigus sellele antud, kes rohkem asju näitusele toonud on. — Telgedel koetud tööd saawad kõige rohkem tähele pandud.

§ 23. Raebtused auuhinna mõistmises tehtud wormi wigade üle tulewad kõige hiljemalt wiimasel näituse päewal kell 10 enne lõunat näituse toimekonna esimehele kirjalikult sisse anda.

§ 24. Lõpuotsus auuhinnamõistmises tehtakse tarwilikul korral jaoškonna auuhinnamõistjate ja näituse toimekonna wolinikkude ühisel koosolekul.

§ 25. Auuhindade väljajagamine sünnib wiimasel näituse päewal pärast lõunat näituse toimekonna poolt auuhinnamõistjate protokollide põhjusel.